

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/208/2018
Identifikačné číslo spisu:	8114223230
Dátum vydania rozhodnutia:	28.02.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Machyniak
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:8114223230.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu C. L., nar. XX. X. XXXX, bývajúceho v V., V. XX, v dovolacom konaní zastúpeného advokátskou kanceláriou Mgr. Ernest Vókál, advokát, so sídlom v Prešove, Hlavná 61, proti žalovaným 1/ G.. C. D., nar. XX. X. XXXX, bývajúcej v U. Š., Q. F. X, a 2/ C. L., nar. XX. X. XXXX, bývajúceho v V., V. XXX, o určenie neplatnosti darovacích zmlúv a iné, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 12C/303/2014, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 14. marca 2018 sp. zn. 18Co/30/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobca je povinný zaplatiť žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov dovolacieho konania, o výške ktorej bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov rozsudkom z 25. októbra 2016 sp. zn. 12C/303/2014 zamietol návrh žalobcu na prerušenie konania a zamietol aj jeho žalobu o určenie neplatnosti závetu a listiny o vydedení zo 6. marca 2009 a žalobu o určenie neplatnosti darovacej zmluvy zo 6. 2. 2013 uzatvorenej medzi C. L., nar. XX. X. XXXX a obdarovaným C. L., nar. XX. X. XXXX a darovacej zmluvy zo 6. 2. 2013 uzatvorenej medzi C. L., nar. XX. X. XXXX a obdarovanou K. E., rod. L., nar. X. X. XXXX a rozhodol o náhrade trov konania. Vo vzťahu k žalobe o určenie neplatnosti závetu a listiny o vydedení uviedol, že žalobca bol v konaní o dedičstve uznesením Okresného súdu Prešov z 2. júna 2014 odkázaný na podanie tejto žaloby s tým, že žaloba musí smerovať voči všetkým do úvahy prichádzajúcim dedičom, t. j. nielen voči žalovaným 1/ a 2/, ale aj voči dedičom po nebohej K. E.. Vychádzal z názoru, že v tomto prípade ide o nútené spoločenstvo, kedy sa pre úspech v spore v zmysle § 78 ods. 1 C. s. p. vyžaduje účasť všetkých subjektov právneho vzťahu. Keďže žalobca neoznačil v žalobe na žalovanej strane všetkých do úvahy prichádzajúcich dedičov, nespĺnil zákonnú podmienku uvedenú v citovanom ustanovení. Žalobu v tejto časti preto podľa § 78 ods. 2 C. s. p. zamietol. Pokiaľ žalobca žaloval neplatnosť darovacích zmlúv uviedol, že nesprávne označenie priezviska darcu a jeho rodného priezviska nespôsobuje neplatnosť právnych úkonov, nakoľko darca bol v zmluvách identifikovaný určite a zrozumiteľne inými údajmi, ako je dátum jeho narodenia, miesto jeho trvalého bydliska. Za dôvodnú nepovažoval ani námietku, že nejde o podpis darcu, lebo na oboch darovacích zmluvách podpisy darcu boli úradne overené. Žalobu žalobcu

preto aj v tejto časti považoval za nedôvodnú. V súvislosti s návrhom žalobcu na prerušenie konania uviedol, že trestné oznámenie voči matrikárke nie je spôsobilé ovplyvniť výsledok tohto sporu. Aj tento procesný návrh zamietol.

2. Krajský súd v Prešove rozsudkom zo 14. marca 2018 sp. zn. 18Co/30/2017 na odvolanie žalobcu nepripustil späťvzatie žaloby v časti o vyslovenie neplatnosti závetu a listiny o vydedení, rozsudok okresného súdu v celom rozsahu potvrdil a rozhodol o náhrade trov odvolacieho konania. Svoje rozhodnutie odôvodnil vecnou správnosťou rozsudku súdu prvej inštancie, ktorý náležitým spôsobom zistil skutkový stav veci a vec aj správne právne posúdil, pričom sa stotožnil aj s dôvodmi napadnutého rozsudku. K nepripustení späťvzatia žaloby v časti o neplatnosť závetu a listiny o vydedení uviedol, že v tomto prípade protistrana vyslovila nesúhlas so späťvzatím, keď je tu naliehavý právny záujem na definitívnom rozhodnutí o tomto nároku. Uvedenému procesnému návrhu žalobcu preto nevyhovelo (§ 370 ods. 2 C. s. p.).

3. Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal včas dovolanie žalobca, v ktorom uviedol, že ho uplatňuje podľa § 420 písm. f) C. s. p. a podľa § 421 ods. 1 písm. a) C. s. p. Porušenie jeho práva na spravodlivý proces videl v tom, že odvolací súd bol povinný v prípade, že nepripustil jeho späťvzatie žaloby o určenie neplatnosti závetu a listiny o vydedení, vypoariadať sa v dôvodoch rozhodnutia s odvolacími námietkami. V predmetnej časti tak odvolací súd neurobil, preto je jeho rozsudok v tejto časti nepreskúmateľný. Pokiaľ ide o nesprávne právne posúdenie veci uviedol, že návrh na prerušenie konania navrhol z dôvodu podania trestného oznámenia pre podozrenie zo spáchania trestného činu falšovania a pozmeňovania verejnej listiny. Súd preto mal konanie prerušiť, keďže právne úkony neb. C. L. neboli urobené slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne a konajúca osoba, vzhľadom na jeho vek, nebola schopná posúdiť dôsledky svojho konania pri darovaní. Konštatoval, že odvolací súd založil svoje rozhodnutie o jeho žalobe o určenie neplatnosti závetu a listiny o vydedení na nesprávnom právnom posúdení veci, nakoľko preukázal rozpor s dobrými mravmi, a to v podobe konania žalovaných, ktorí chceli v dedičskom konaní dosiahnuť výhodnejšie postavenie ako im v zmysle zákona patrí. Rovnako sa nestotožnil ani s právnym názorom odvolacieho súdu, pokiaľ ide o napadnuté darovacie zmluvy. V oboch zmluvách absentoval prejav vôle darcu, že niečo bezplatne prenecháva obdarovanému a zároveň prejav obdarovaného, že dar prijíma. Pri overení podpisu darcu nie je uvedené poradové číslo, čím vzniká pochybnosť o vážnosti a slobodnom prejave jeho vôle. Napokon namietal nejednoznačné označenie darcu v darovacích zmluvách. Navrhol preto rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

4. Žalovaní 1/ a 2/ vo vyjadrení k dovolaniu uviedli, že ho považujú za nedôvodné. Žiadali preto podané dovolanie v celom rozsahu zamietnuť.

5. Najvyšší súd po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 C. s. p., zaoberal sa bez nariadenia pojednávania jeho prípustnosťou a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je potrebné ako neprípustné odmietnuť. Dovolací súd na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 C. s. p.) uvádza nasledovné:

6. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

7. Aj po zmene právnej úpravy civilného sporového konania (vrátane dovolacieho konania), ktorú priniesol Civilný sporový poriadok v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou, treba dovolanie naďalej považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porovnaj napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012, 7 Cdo 92/2012).

8. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p. V preskúmvanej veci dovolateľ odôvodňoval prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) C. s. p. a § 421 ods. 1 písm. a) C. s. p.

9. Podľa § 420 písm. f) C. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces je treba rozumieť taký nesprávny postup súdu, ktorý sa prejavuje v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, vymykajúcich sa nielen zo

zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca. Podstatou tohto práva je zabezpečiť fyzickým a právnickým osobám možnosť domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty, ktoré im právny poriadok priznáva. Nesprávnym procesným postupom sa rozumie iba faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu. V zmysle § 420 písm. f) C. s. p. je teda relevantný taký nesprávny procesný postup, ktorý vylučuje stranu sporu z realizácie jej procesných oprávnení a ktorý marí možnosť jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Pre procesnú stranu z práva na spravodlivý súdny proces nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom (I. ÚS 50/04, II. ÚS 251/03, IV. ÚS 252/04). Treba zdôrazniť, že len výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje žiadne dôvody alebo neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť a súčasne aj dôvodnosť dovolania podľa § 420 písm. f) C. s. p.

10. Pokiaľ dovolateľ namietal, že ak odvolací súd nepripustil späťvzatie jeho žaloby o určenie neplatnosti závetu a listiny o vydedení, mal dať v dôvodoch rozhodnutia odpoveď na jeho námietky, a ak tak neurobil, je jeho rozsudok v tejto časti nepreskúmateľný, treba uviesť, že dovolateľ odvolaním podaným proti rozsudku súdu prvej inštancie nenapadol jeho výrok, ktorým žalobu v tejto časti zamietol. V dôvodoch odvolania žiadne námietky proti tejto časti rozsudku súdu prvej inštancie nevzniesol. Odvolací súd nemal preto dôvod (a to ani v prípade, ak späťvzatie žaloby nepripustil) k tejto časti rozsudku súdu prvej inštancie dávať osobitne odpoveď.

11. Napokon treba dodať, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie, rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie a musí byť preto posudzované v kontexte s dôvodmi uvedenými v napadnutom rozsudku súdu prvej inštancie, s ktorým, ako už bolo uvedené, vytvára organickú jednotu. Ak teda odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil, pričom sa stotožnil so všetkými skutkovými a aj právnymi závermi, na ktorých súd prvej inštancie svoje rozhodnutie založil, znamená to, že za vecne správne považoval rozhodnutie súdu prvého stupňa a jeho odôvodnenie aj v časti, pokiaľ zamietol žalobu o určenie neplatnosti závetu a listiny o vydedení. V okolnostiach danej veci nejde preto o taký extrémny prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 C. s. p., ktorým by došlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) C. s. p.

12. Dovolací súd následne pristúpil k preskúmaniu dovolania dovolateľa, pokiaľ uplatnil ako dovolací dôvod nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom (§ 432 ods. 1 C. s. p.).

13. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 1 a ods. 2 C. s. p.).

14. V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C. s. p.).

15. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C. s. p.). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 C. s. p.).

16. Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.).

17. Vychádzajúc z citovaných zákonných ustanovení je zrejmé, že na to, aby sa dovolací súd mohol zaoberať prípustnosťou dovolania a následne uskutočniť meritórny prieskum nesprávneho právneho posúdenia veci, musí byť splnená jednak podmienka vymedzenia tohto dovolacieho dôvodu spôsobom uvedeným v § 432 C. s. p., a musia byť splnené aj predpoklady prípustnosti dovolania vyplývajúce z

ustanovenia § 421 C. s. p.

18. Právnym posúdením vecí treba považovať činnosť súdu spočívajúcu v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej normy, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio juris). Uplatnenie tohto dovolacieho dôvodu predpokladá spochybnenie správnosti riešenia právnych otázok odvolacím súdom. Nesprávne právne posúdenie vecí nemožno preto vymedziť nesprávnym či nedostatočným zistením skutkového stavu, prípadne nesprávnym hodnotením vykonaného dokazovania. Ani sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo jednoduché spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní vecí, významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 432 ods. 2 C. s. p.

19. V preskúmvanej veci žalobca v dovolaní síce uviedol, že uplatňuje dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia vecí, ale v dovolaní sa neuvádza právne posúdenie vecí, ktoré pokladá za nesprávne a najmä chýba akákoľvek právna argumentácia, z ktorej by bolo zrejmé, v čom spočíva nesprávnosť právnych záverov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní len konštatuje, že navrhol prerušenie konania z dôvodu podania trestného oznámenia pre podozrenie z trestného činu falšovania a pozmeňovania verejnej listiny a že konajúce súdy mali tomuto návrhu vyhovieť, ide len o jednoduchý nesúhlas s rozhodnutím odvolacieho súdu. Rovnako tomu je aj vo vzťahu k námietkam, ktoré sa týkajú nesprávnych právnych záverov odvolacieho súdu v prípade žaloby o určenie neplatnosti darovacích zmlúv. Tu navyše dovolateľ uplatňuje v dovolaní ako dôvody neplatnosti právnych úkonov skutočnosti, ktoré v základnom konaní vôbec netvrdil (nedostatok prejavu vôle darcu a obdarovaného a neuvedenie poradového čísla pri overení podpisu darcu). Na tieto nové skutočnosti dovolací súd v zmysle § 425 C. s. p. prihliadať nemôže. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní brojil proti rozsudku odvolacieho súdu v časti určenia neplatnosti závetu a listiny o vydedení poukazom na ním preukázaný rozpor s dobrými mravmi, treba uviesť, že konajúce súdy žalobu v tejto časti zamietli z dôvodu nesplnenia podmienky vyplývajúcej z ustanovenia § 78 ods. 1 C. s. p. Otázku rozporu tejto listiny s dobrými mravmi preto neriešili. Nie je tak splnená jedna z podmienok prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 C. s. p., keďže od tejto otázky rozhodnutie odvolacieho súdu nezáviselo.

20. Napokon, pokiaľ dovolateľ uplatnil prípustnosť ním podaného dovolania odklonom od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., potom mal v dovolaní výslovne uviesť právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a ktorú riešil nesprávne, konkretizovať, ako odvolací súd mal právnu otázku správne vyriešiť a zároveň mal tiež špecifikovať ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu, od ktorej sa mal podľa jeho názoru odvolací súd pri svojom rozhodovaní odkloniť (pozri R 83/2018), čo však dovolateľ neurobil.

21. Najvyšší súd Slovenskej republiky so zreteľom na vyššie uvedené dôvody, dovolanie žalobcu odmietol podľa § 447 písm. c) a písm. f) C. s. p.

22. O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 255 ods. 1 C. s. p. tak, že úspešným žalovaným 1/ a 2/ v dovolacom konaní priznal ich plnú náhradu, a to uložením povinnosti žalobcovi zaplatiť náhradu týchto trov s tým, že o výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením (§ 262 ods. 1 a 2 C. s. p.).

23. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.